

KAUSIKONSERTTI

Tabula Rasa

OULU
SINFONIA

Käsiohjelma 3 €

Torstaina 14.4.2022 klo 19.00
Madetojan sali

Risto Joost kapellimestari
Harry Traksmann viulu
Robert Traksmann viulu

Ohjelma

Risto Joost kapellimestari
Harry Traksmann viulu
Robert Traksmann viulu

Arvo Pärt (1935–):
Cantus in Memoriam Benjamin Britten (1977)

Arvo Pärt:
Tabula Rasa (1977)
Ludus
Silentium

Johannes Brahms (1833–1897):
Sinfonia nro 1 op. 68 (1876)
Un poco sostenuto – Allegro
Andante sostenuto
Un poco allegretto e grazioso
Adagio – Allegro non troppo

Kesto noin 2 h (sis. väliajan)

Tabula Rasa

Virolainen **Arvo Pärt** oli 1970-luvulla tuntematon säveltäjä Neuvostoliitossa, kunnes hän ryhtyi säveltämään aivan uudella tyylillä ja nousi nopeasti Neuvostoliiton ulkopuolella poikkeuksellisen suosituksi nykymusiikin tekijäksi. Tätä tyyliä on määritelty erilaisilla termeillä, kuten uussyksinkertaisuus, minimalismi tai tintinnabuli.

Uussyksinertaiseksi leimattiin vuosittain lopulla mikä tahansa tonaalinen nykymusiikki, minimalismi viittaa erityisesti Yhdysvalloissa suosituksi tulleeseen, jatkuville pienille muutoksille perustuvaan musiikkiin ja tintinnabuli yhdistää Pärtin musiikin keskiaikaisen kirkkolaulun tyyliin. Kaikkia näitä aineksia on Pärtin musiikissa, mutta paras määritelmä on säveltäjä itse – vain Arvo Pärt säveltää Arvo Pärtiltä kuulostavaa musiikkia. Hän kunnioittaa kauneutta ja hiljaisuutta, ja hänen musiikissaan on usein niin alussa kuin lopussa sävellettyjä taukoja, jotta korostuu se, miten musiikki aina rikkoo hiljaisuuden.

Cantus Benjamin Brittenin muistolle ja *Tabula Rasa* ovat kumpikin vuodelta 1977 ja Pärtin ensimmäisiä klassikoiksi vakiintuneita menestysteoksia. Pärt ihaili suuresti brittissäveltäjä **Benjamin**

Britteniä, jonka musiikin poikkeuksellista puhtautta tavoitteli omassa musiikissaan. Brittenin kuoltua joulukuussa 1976 Pärt sävelsi jousiorkesterille ja kellolle kunnianosoituksensa kollegalle. *Cantus* on a-mollissa pysyttelevä laskevan asteikon ja kolmisoinnun vuorottelu, jonka toistosta kasvaa hypnoottinen hetki ja jonka a-sävelellä soiva kello symboloi kuolemaa.

Myöhemmin Pärt on selittänyt, miksi sävelsi *Cantuksen*: ”Tuolloin olin juuri löytänyt Brittenin musiikin, ja se teki minuun yhtä suuren vaikutuksen kuin **Guillaume de Machaut’n** balladit 1300-luvulta. Haaveilin voivani tavata Brittenin, kun kuulinkin hänen kuolleen.”

Tabula Rasa on kaksiosainen konsertto kahdelle viululle ja preparoidulle pianolle, toisin sanoen konserttiflyngelille, jonka kielen päälle ja sekaan on lisätty tavaraa sen soinnin muuttamiseksi. Säveltäjä on myös ohjeistanut pianolle sähköisen vahvistuksen. Pärt sävelsi *Tabula Rasan* samaan konserttiin **Alfred Schnittken** *Concerto grosson* kanssa. Siinä on lähes sama kokoonpano mutta erilainen lähestymistapa. Kun Schnittke kommentoi barokkia oman aikansa keinoin

Hänen musiikissaan on usein niin alussa kuin lopussa sävellettyjä taukoja, jotta korostuu se, miten musiikki aina rikkoo hiljaisuuden.

(tai toisin päin), Pärt luo aivan uuden, oman maailmansa, jossa selkeät sävellajit ja kolmisointu ovat kuniassa ja melodiat kietoutuvat toistensa lomaan kudokseksi. Toisto, tauot ja vähittäiset muutokset luovat intensiivisen tunnelman.

Konserton nimi viittaa tyhjiin taukuihin, jota musiikki alkaa täyttää, siihen hiljaisuuteen, jonka musiikki rikkoo. Sen ensimmäisen osan nimi on *Leikki (Ludus)* ja toisen *Hiljaisuus (Silentium)*. Teos on omistettu latvialaiselle viulisti **Gidon Kremerille**, joka soitti menestysteoksen ensimmäisen esityksen yhdessä **Tatjana Grindenkona** ja Alfred Schnittken kanssa **Eri Klasin** johdolla Tallinnan kamariorkesterin konsertissa 1977. Kaikki taiteilijat olivat neuvostoajan kansainvälisiä tähtiä, joista muotoutui keskeinen tekijä Baltian maiden ovien ja ikkunoiden avautumisessa kylmän sodan aikana.

Tabula Rasan ensimmäinen osa vaelttaa a-mollissa ja alkaa viulujen soittamalla mahdollisimman voimakkaalla a-sävelellä korostaen viulun neljän oktaavin ulottuvuutta, kun toinen soittaa mahdollisimman matalalta ja toinen korkealta. Tätä seuraa kenraalitauko eli koko orkesterin hiljaisuus, joka toistuu kaanonin ja sen jokaisen

muunnelman jälkeen, kunnes kuulaa koko orkesterin taiturikadenssi ja sen jälkeen menoisa loppukiri. Jokainen muunnelma on edellistä hieman pidempi ensimmäisen ollessa vain kahdeksan tahdin mittainen ja viimeisen, seitsemännen kattaessa 35 taktia. Osa päättyy mahdollisimman voimakkaasti soitettuun a-mollisointuun.

Preparoitu piano aloittaa toisen osan d-mollisoinnilla. Sama sävellaji säilyi koko osan. Pärt käsittelee soittajistoa kolmessa ryhmässä, jotka soittavat toisteisia kuvioita eri suuntiin d-sävelestä, kukin omassa rytmissään. Kukin kulkemaa matkaa kasvatetaan kerta kerralta. Aina, kun sooloviulut saavuttavat uudestaan d:n, piano soittaa d-mollisoinnun. Viimeisen äänen soittaa kontrabasso, ja sen jälkeen on nuottiin merkitty neljän tahdin hiljaisuus.

Sinfonia ei ollut helppo pala **Johannes Brahmsille**. Hän kunnioitti kenties liikaakin edellistä suurta sinfonikkoa, **Ludwig van Beethovenia**, jonka yhdeksän erilaista sinfoniaa langettivat siinä määrin raskaan varjon Brahmsin ylle, että hän toi ensimmäisen sinfoniansa julkisuuteen vasta 43-vuotiaana. Joidenkin tietojen mukaan hän sävelsi tätä sinfoniaa 14 vuotta, mutta itse hän sanoi sen

vieneen häneltä 21 vuotta. Aikaerot selittyvät sillä, että osa vuonna 1855 aloitetuista aiheista päättyi ensimmäiseen pianokonserttoon.

Ja kun jotain harkitaan ja hiotaan näin hitaasti, lopputulos on vakuuttava. Brahmsin ensimmäinen sinfonia kestää yli kolme varttia ja alkaa 52:lla patarummun iskulla kuin kuvaten sitä perään antamatonta työstämistä, jota teos tekijältään vaati. Musiikillisesti patarummun tasarytmisen syke pitää sinfonian alun kasassa, sillä ilman tätä vakaata pulssia se voisi olla kaoottinen, niin monta asiaa siinä tapahtuu yhtä aikaa. Patarummun vaiettua alkaa mystisempi erilaisten ajatuksenpätkien sirottelu. Brahms sävelsi sinfonian johdannon vasta, kun kaikki muu oli valmista. Niinpä siinä esitellään paljon siitä, mitä tuleman pitää, vaikka teoksen ensikertaa kuuleva ei sitä voi aavistaa.

Kun varsinainen osa lopulta käynnistyy, teeman soittavat perinteiseen tapaan viulut. Osa on äärimmäisen intensiivinen ja keikkuu kolmijakoisesti, ja jos keskittyy tarkasti kuuntelemaan taustalla häärivää patarumpalia, voi hahmottaa viittauksen Beethovenin viidennen sinfonian alkuun.

Hidas osa on Brahmsille ominaisesti suuren tyylin kaunista musiikkia, ja soolo-osuudet lankeavat oboelle ja konserttimestarille. Iloinen kolmas osa on hitaan osan tavoin kehysmuotoinen, eli ensin kuullaan jotain (A), sitten ihan muuta (B), kunnes kerra-

taan se alun jotain (A). Klarinetti soittaa A-osiossa merkittävimmät soolot, kun B-osan huolettoman teeman esittelevät huilu, oboe ja fagotti.

Finaalin huipentava suurenmoinen käyrätorvisoolo on ikuistettu postikorttiin, jonka Brahms lähetti uskottulle ystävälleen **Clara Schumannille** syyskuussa 1868. Nuotein merkityn teeman alle säveltäjä kirjoitti: ”Näin soi paimenen alppitorvi tänään!” Finaali alkaa ensimmäisen osan tapaan hitaalla johdannolla c-mollissa alppitorviteemaan vihjaillen. Lopullisessa muodossaan tuo teema on uljaasti C-duurissa, kuten vauhtiin päästyään sinfonian päättävä osa.

Alppitorviteema tunnetaan erityisesti Brahmsin suosikkisoittimen käyrätorven soittamana, mutta vähintään yhtä oleellisia sen esittelyssä ovat huilu sekä pasuunaryhmä, joka on odottanut harrasta koraalihetkeä koko teoksen ajan hiljaa. Osan pääteema ei kuitenkaan ole tämä, vaan sen jälkeen kuultava, voimakkaasti Beethovenin yhdeksänteen sinfoniaan ja sen *Oodiin ilolle* vihjaava jousiteema. Kun näiden teemojen yhtäläisyydestä kuiskittiin kaikissa Wienin kahviloissa, Brahms kuittasi spekulatiot toteamalla: ”Sen nyt kuulee kuka tahansa aasi!” Viittaus on tarkoituksellinen ja toimii kunnianosoituksena miehelle, joka teki sinfonian säveltämisen kaikille myöhemmille kollegoille niin vaikeaksi. Pian ensiesityksensä jälkeen Brahmsin ensimmäinen sinfonia saikin lempinimen Beethovenin kymmenes. ♡

Risto Joost kapellimestari

Oululaisyleisölle jo tututksi tullut **Risto Joost** kuuluu Viron nuoren polven kansainvälisiin kapellimestaritähtiin. Hän on valmistunut musiikin maisteriksi Tukholman kuninkaallisesta musiikkikorkeakoulusta, jossa hän opiskeli orkesterinjohtoa **Jorma Panulan** johdolla. Kansainvälisissä Malko- ja Jorma Panula-kilpailuissa palkintosijoille yltänyt Joost on opiskellut myös kuoronjohtoa ja laulua Viron musiikkiakatemiassa ja täydentänyt opintojaan Wienin musiikkikorkeakoulussa.

Risto Joost viihtyy sekä orkesteri- että oopperakapellimestarina. Hän on johtanut useita kansainvälisesti arvostettuja kuoroja, kuten RIAS-kamarikuoro, Berliinin, Leipzigin ja Ruotsin radioiden kuoroja ja Alankomaiden kamarikuoroa. Risto Joost on toiminut Tarton Vanemuine-teatterin ylikapellimestarina elokuusta 2020, ja on myös Viron kansallisoopperan residenssikapellimestari.

Kasvava määrä kansainvälisiä orkesteritehtäviä sai Joostin jättämään Tallinnan kamariorkesterin ylikapellimestarin tehtävän vuonna 2019. Joostin aikataulua täyttävät mm. Norjan kansallisooppera Oslossa, useat saksalaisen kielialueen orkesterit, debyyttivierailut mm. Kööpenhaminan filharmonikoissa, Trondheimin ja Brnon sinfoniaorkestereissa, sekä uusintakutsut useisiin arvostettuihin pohjoismaisiin orkestereihin. Risto Joostille on myönnetty Viron Kulttuurirahaston musiikkipalkinto ja Viron tasavallan Nuori kulttuurivaikuttaja -palkinto. ♥

Harry Traksmann viulu

Viulutaiteilija **Harry Traksmann** on arvostettu solisti, kamarimuusikko ja orkesterimuusikko. Hän on toiminut virolaisten NYXD Ensemblen, New Tallinn Trion ja YXUS Ensemblen jäsenenä. Traksmann on Tallinnan kamariorkesterin konserttimestari ja Viron musiikki- ja teatteriakatemian viulunsoiton lehtori.

Harry Traksmann on esiintynyt muiden muassa Viron kansallisorkesterin, Keski-Pohjanmaan kamariorkesterin, Turku kaupunginorkesterin ja Tallinan filharmonisen orkesterin solistina. Hän on kansainvälisen Heino Eller -viulukilpailudiplomin voittaja ja hänelle on myönnetty Viron kulttuurirahaston palkinto 2008. Kamarimuusikkona hän on menestynyt useissa kilpailuissa. Harry Traksmann on tehnyt useita äänitetteitä ECM-levymerkille. ♡

Robert Traksmann viulu

Neljävuo­tuiaana viulunsoiton aloittanut **Robert Traksmann** suorittaa parhaillaan maisteriopintojaan Berliinin Hanns Eisler -musiikkikorkeakoulussa. Hän on menestynyt useissa kotimaassaan järjestetyissä kilpailuissa ja esiintynyt muu­un muassa Kölnin Gürzenich-orkesterin, Berliinin filharmonikoiden Karajan Akatemian orkesterin, Viron kansallis-orkesterin ja Tallinnan kamariorkesterin riveissä. Lisäksi hän on toiminut konserttimestarina useissa nuoriso-orkestereissa ja vierailevana konserttimestarina Viron kansallisorkesterissa ja Tarton Vanemuine-teatterin orkesterissa. Solistivierailuja Robert Traksmann on tehnyt Tallinnan kamariorkesteriin, Tübingenin Saksalaiseen nuoriso-orkesteriin, Pärnun kaupunginorkesteriin, Virumaan kamariorkesteriin ja Haapsalun festivaaliorkesteriin.

Aktiivisena kamarimusiikkona Robert Traksmann on vierail­lut Tukholman Baltic Sea ja Gdansk­in Mozartiana -festivaaleilla sekä Tallinnan laulu­juhlilla. Pitkäaikaisin hänen kamarimusiikkiprojekteistaan on Trio 95³, jossa Traksmannin lisäksi soittavat pianisti **Rasmus Andreas Raide** ja sellisti **Marcel Johannes Kits**. Trio on konsertt­oinut Viron tärkeimmissä konserttisaleissa ja voittanut useita kilpailuja, joista mainittakoon kansainvälisen Ilmari Hannikainen -pianokamarimusiikkikilpailun voitto vuonna 2020. Robert Traksmann on myös vuonna 2020 perustetun M4GNET -jousikvartet­on jäsen. ♡

OU LU SINFONIAN MUUSIKOT

I VIULU

Lasse Joamets,
I konserttimestari
Mikko Sorri,
I konserttimestari
Heidi Ilmolahti, äj *
Nadya Pugacheva, vāj *
Romuald Gwardak
Johanna Korhonen
Tiina Kortelainen
Oksana Kumpulainen
Virva Pietilä
Ismo Sirén
Anna Szilágyi *

II VIULU

Maija Wesslund, äj *
Anita Virkkala, vāj *
Laura Kangas
Anna-Briitta Karjalainen *
Sari Karppinen
Marjukka Lahes
Aino Liikanen *
Ewa Pawlowska *
Toni Tuovinen

ALTOVIULU

Johanna Tuikka, äj
Susanna Nietula, vāj
Matti Mietola *
Helinä Nissi
Anna-Maija Rousselle
Jari Välimäki

SELLO

Arto Alikoski, soolosellisti
Greta Ernesaks, äj *
Juhana Ritakorpi, vāj
Sofie Spanget Takkula *
Janne Varis
Harri Österman

KONTRABASSO

Antoine Greuzard, äj
Anne Seppänen, vāj
Fanni Hoppari
Juha Nääppä

HUILU

Albert Stupak, äj
Emma Tessier, vāj
Carlotta Petri

OBOE

Matti Kettunen, äj
Paula Nurila, vāj
Antti Turtiainen

KLARINETTI

Markku Korhonen, äj
Michał Konopiński, vāj
Kenneth Sjöwall

FAGOTTI

Eri Ikeda, äj
Ann-Louise Wägar, vāj
Lorenzo Leone

KÄYRÄTORVI

Lauri Vasala, äj
Matias Nässi, vāj
Pasi Salminen
Jukka Yletyinen

TRUMPETTI

Jukka-Pekka Peltoniemi, äj *
Inka Pärssinen, vāj *
Katja Lasser *

PASUUNA

Erkki Hirsimäki, äj
Jukka Mylly, vāj
Wen Hong Low

TUUBA

Ilkka Marttila, äj *

PATARUMMUT

Alejandro Martín Agustín, äj *

LYÖMÄSOITTIMET

Marcus Ström, äj

PIANO

Marrit Gerretz-Traksmann *

äj = äänenjohtaja vāj = varaäänienjohtaja * = tilapäinen kiinnitys

OULU SINFONIA

Oulu Sinfonia on maamme pohjoisin sinfoniaorkesteri. Konsertoimme viikoittain Oulun musiikkikeskuksen Madetojan salissa. Orkesteri aloitti toimintansa vuonna 1937, sai oikeuden käyttää kaupunginorkesterin nimeä vuonna 1954 ja kunnallistettiin vuonna 1961. Nykyinen nimi otettiin käyttöön vuonna 2005.

Kausikonsertit ovat orkesterin vahva perusta. Ohjelmiston täydentävät erilaiset konserttisisällöt kuten oopperat ja näyttämöproduktiot, elokuva-konsertit, etno- ja jazzmusiikki ja muut rytmimusiikin konsertit. Lapsille ja nuorille on säännöllistä tarjontaa. Viime vuosina syyskausi on alkanut jalkautumiskonserteilla palvelutaloihin ja kouluihin koko Oulun alueella.

Orkesterin levytyksiin lukeutuvat mm. Leevi Madetojan koko orkesterituotanto ja Okon Fuoko -balettipantommiin levytys Arvo Volmerin johtamana. Nimikkosäveltäjänä vuosina 1997–2009 olleen Olli Kortekankaan ooppera Messenius ja Lucia sain ensi-iltansa syksyllä 2005, ja samalla ooppera levytettiin Volmerin johdolla. Vuonna 2009 ilmestyi Mozartin aarioita ja alkusoittoja sisältävä levy, jonka kapellimestarina on Dmitri Slobodenioukin ja solistina Helena

Juntunen. Keväällä 2013 ilmestyi Kimmo Hakolan ja Toshio Hosokawan kitarakonsertot sisältävä levy, solistina Timo Korhonen ja kapellimestarina Santtu-Matias Rouvali. Lokakuussa 2016 Ondine julkaisi Klamin ja Englundin viulukonserttojen levytyksen, jonka Oulu Sinfonia teki viulutaiteilija Benjamin Schmidin kanssa Johannes Gustavssonin johdolla. Syyskuussa 2021 ilmestyi Kaiken maailman kehtolauluja -levy, joka sisältää Ismo Alangon tuotantoa, levytyksen johti Jaakko Kuusisto. Marraskuussa 2021 ilmestyi Sininen Pallo -lastenlevy, jossa mukana ovat Tuomo Rannankari sekä Teuvo Pakkalan musiikki- luokat ja kapellimestarina Jaakko Jauhiainen.

Orkesterin kapellimestareita ja kehittäjiä ovat viime vuosikymmeninä olleet Urpo Pesonen, Paaavo Rautio, Onni Kelo, Rauno Rännäli, Ari Angervo, Peeter Lilje, Arvo Volmer, Dmitri Slobodeniouk ja Anna-Maria Helsing. Päävierailijoina ovat toimineet John Storgårds, Susanna Mälkki ja Jaakko Kuusisto. Syksyllä 2013 ylikapellimestarikautensa aloittaneen Johannes Gustavssonin kausi päättyi kevääseen 2021. Tammikuussa 2022 orkesterin ylikapellimestarina aloitti Rumon Gamba. ♡

ORKESTERIN KANNATUSYHDISTYS PULSSI RY

Orkesterin Pulssi ry (perustettu vuonna 1994) tukee Oulu Sinfonian muusikoita vapaa-ajan toiminnassa ja monissa orkesterin työhön liittyvissä asioissa, järjestää jäsenille musiikki- ja kulttuuri-matkoja sekä tukee kamarikonsertteja. Yhdistyksen varat kertyvät jäsenmaksuista ja tuotemyynnistä.

Liity Pulssin jäseneksi! Lisätietoa ja liittymislinkki www.orkesterinpulssi.fi. Pulssin löydät myös Facebookista, [facebook.com/orkesterinpulssi](https://www.facebook.com/orkesterinpulssi).

KAUSIKONSERTTI

¡Viva España!

Torstai 21.4. klo 19.00
Madetojan sali

Daniela Musca kapellimestari
Ismo Eskelinen kitara

Liput 29/24/14 €
ticketmaster®

KAMARIKONSERTTI

Kamari- konsertti III: Maailmojen rajoilla

Perjantai 22.4. klo 17.00 Tulindbergin sali
Lauantai 23.4. klo 16.00 Oulunsalon nuorisoseura

Oulu Sinfonian Kamarimuusikot
Ismo Eskelinen kitara

Vapaa pääsy

ERIKOISKONSERTTI

Entisten nuorten sävellahja LIVE

Pe 29.4. klo 19.00
La 30.4. klo 16.00
Madetojan sali

Saara Aalto
Pauli Hanhiniemi
Pete Parkkonen
Oulu Sinfonia
Jukka Myllys kapellimestari
Jorma Hietämäki ja Jyri Kataja-Rahko juontajat

Liput 42/32/22 €
Konserttilippu + buffet 63/54/44 €
ticketmaster®

OULU SINFONIA

Oulun Musiikkikeskus
Leevi Madetojan katu 1–3,
PL 4, 90015 OULUN KAUPUNKI

oulusinfonia.fi

Lippujen myynti:

MADETOJAN SALIN LIPPUKAUPPA

Oulun Musiikkikeskus
Leevi Madetojan katu 1–3, Oulu
Puh. 050 594 9704
Avoinna Oulu Sinfonian konserttipäivisin
klo 11–19.30.

TICKETMASTER

Puhelinpalvelu: 0600 10 800
(1,98 €/min. + pvm).
Avoinna arkisin klo 8–17.

Verkkokauppa: www.ticketmaster.fi
(ei kausikortit eikä minisarjat):
*Ticketmasterilla on ympäri Suomen
yli 80 lippukauppaa, joista voit ostaa
lippuja sekä noutaa varauksesi.*